

**ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ
УЖИЦЕ**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ЗА ОБАВЕЗАНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ**

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

**VIII разред
ШКОЛСКА 2019-2022. године**

**Наставници:
Стевка Жунић
Никола Бацетић
Слободан Алексић**

Ре д. бр.	ИСХОДИ	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начинкоји никога не угрожава; ➤ образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; ➤ наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; ➤ покаже интересовање за упознавање различитих култура; ➤ наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; ➤ разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; ➤ уочава у рекламама, 	<p>ЉУДСКА ПРАВА Заједница припадника различитих културних група</p>	<p>Припадност држави и нацији Патриотизам – осећај љубави и поноса према домовини и свимљеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање слободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница различитих културних група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних мањина у Србији – заштита</p>	<p><i>Компетенција за учење</i> • Има позитиван и одговоран однос према учењу.</p> <p><i>Комуникација</i> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.</p> <p><i>Сарадња</i> • Доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.</p> <p><i>Компетенција за учење</i> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.</p>	<p>Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Ваажно је истаћи везу међу свим овим областима зато што се све оне интегришу. Ваажно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и</p>

	<p>филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продукцима културе на који начин се преносе родни</p> <p>➤ обрасци;</p>		<p>права и слобода припадника националних мањина.</p>	<p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. 	<p>припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других. Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа</p>
2.	<p>➤ указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>➤ дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу;</p> <p>➤ наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену;</p> <p>➤ препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве;</p> <p>➤ наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Родна (не)равноправност</p>	<p>Пол и род</p> <p>Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), на супрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена).</p> <p>Преношење родних образаца.</p> <p>Стереотипи и предрасуде о роду.</p> <p>Родна перспектива</p> <p>Укључивање родне перспективе приликом доношења одлукаважних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...).</p> <p>Родна равноправност</p> <p>Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној</p>	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем 	

			<p>равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању роднеравноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљавање...).</p> <p>Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба моћинасилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од роднозаснованог насиља.</p>	<p>различитих предмета и ваншколским искуством.</p> <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Сарадња</i></p>	<p>(активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; ➤ образложи значај слободе медија за развој демократије; 	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији</p>	<p>Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; ➤ препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; ➤ проналази и користи информације из различитих извора, ➤ критички их разматра и вреднује; ➤ препозна пример злоупотребе деце у медијима; 		<p>дезинформација. Манипулација путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...).</p> <p>Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја.</p> <p>Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре</p>	<ul style="list-style-type: none"> • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; ➤ учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма, ➤ учествује у избору садржаја и начина рада. 	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва</p>	<p>Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	

Међупредметно повезивање

По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none">• испитује предзнања ученика;• упознаје се са интелектуалним могућностима ученика;• развија и одржава комуникацију;• подстиче интеракцију, пружа повратну информацију;• уважава и реагује на потребе групе и појединаца;• дели одговорност• одабира поступке за наставни рад;• прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце;• организује наставне активности;	<ul style="list-style-type: none">• слободно изражавање мишљења и ставова;• усваја-сазнаје;• развијање вештина комуникација;• повезивање сопственог искуства са тематиком;• дискусија;• слуша• посматра;• црта;• рецитије;• упоређује;• смишља;• доцртава;• слаже;• разговара;• решава;• испуњава;• пише;• организовање квизова;• израда радова и паноа.

План провере остварености исхода

	Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.</p>	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; • редовно доношење домаћег задатка; • прегледање свеске; • вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; 	<p>-Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу помесецима);Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; 	<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива;</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

<ul style="list-style-type: none"> - показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; 		Самосталност у одговарању.	
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно Током године, праћење/пресек стањана тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно	По потреби

	<ul style="list-style-type: none"> - показује делимични степен активности и ангажовања. 	<ul style="list-style-type: none"> - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. - Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање. 	<p>процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <ul style="list-style-type: none"> -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођењееквиза, израда асоцијација...) 	
<p>Ангажовање ученика у настави:</p> <p>Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и</p>	<ul style="list-style-type: none"> - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) - показује делимични степен активности и ангажовања (добар) - показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским 	<ul style="list-style-type: none"> -Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; - Број и квалитет добровољног учешћа у 	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по тромесечјима.</p>

напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.		институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.	разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта	
---	--	---	--	--

Пројектна настава

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.